

Toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadus¹

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolev seadus sätestab seaduse kohaldamisalasse kuuluva toote ja teenuse ligipääsetavusnõuded, ligipääsetavusnõuetele vastavuse hindamise ja tõendamise korra ning riikliku järelevalve ja vastutuse.

§ 2. Seaduse kohaldamisala

(1) Käesolev seadus kohaldub järgmistele toodetele:

- 1) tarbijale kasutamiseks mõeldud üldotstarbeline arvuti riistvarasüsteem ja selle operatsioonisüsteem;
- 2) makseterminal;
- 3) sularaha- või makseautomaat;
- 4) piletiautomaat;
- 5) registreerimisautomaat;
- 6) teavet pakkuv interaktiivne iseteenindusterminal, välja arvatud sõiduki, õhusõiduki, laeva või veeremi integreeritud osana paigaldatud terminal;
- 7) tarbija terminalseade, millel on interaktiivne andmetöötlusvõimsus ja mida kasutatakse elektroonilise side teenuse osutamisel;
- 8) tarbija terminalseade, millel on interaktiivne andmetöötlusvõimsus ja mida kasutatakse ligipääsuks audiovisuaalmeedia teenusele;
- 9) e-luger.

(2) Käesolev seadus kohaldub järgmistele tarbijale osutatavatele teenustele või nende osadele:

- 1) elektroonilise side teenus, sealhulgas hädaabiühendus, välja arvatud masinatevahelise side teenus;
- 2) teenus, millega antakse ligipääs audiovisuaalmeedia teenusele;
- 3) lennu-, bussi-, raudtee- ja veeliikluse sõitjateveoteenus, milleks on veebileht, mobiilsideseadmel põhinev teenus, elektrooniline pilet, elektroonilise piletimüügi teenus, transpordialase teabe andmine, reaalsajal reisiteabe andmine ning interaktiivne teabeekraan ja iseteenindusterminal;
- 4) pangandus- ja finantsteenuse ning teenuse osutamise seotud leping;
- 5) e-raamat ja selle kasutamiseks vajalik eriotstarbeline tarkvara;
- 6) e-kaubanduse teenus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3–6 nimetatud toodetele kohalduvad käesolevas seaduses sätestatud ligipääsetavusnõuded juhul, kui neid kasutatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teenuste osutamisel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 nimetatud teenus on:

- 1) tarbijakrediidi ja elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidi andmine krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 3 tähenduses;
- 2) väärtpaberituru seaduse § 43 lõike 1 punktides 1, 2, 4 ja 5 sätestatud investeerimisteenused ja -tegevused;
- 3) väärtpaberituru seaduse § 44 punktides 1, 2, 4 ja 5 sätestatud investeerimisteenuse kõrvalteenused;
- 4) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud makseteenused;
- 5) võlaõigusseaduse § 709 lõikes 15¹ nimetatud maksekontoga seotud põhimakseteenused;
- 6) makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud e-raha väljastamine.

(5) Teenuse ligipääsetavusnõudeid ei kohaldata:

- 1) sõidukisse integreeritud iseteenindusterminalile, mida kasutatakse sõitjateveoteenuse mis tahes osa osutamisel;
- 2) ühistranspordiseaduse § 4 lõike 2 kohasele valla-, linna- või maakonnaliinile, mille suhtes kohaldatakse ainult käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 6 sätestatud interaktiivsetele iseteenindusterminalidele ette nähtud ligipääsetavusnõudeid;
- 3) ühistranspordiseaduse § 5 kohasele juhuveole;
- 4) internetipõhisele kaardile ja kaardistamisteenusele, tingimusel et navigeerimiseks kasutatava kaardi puhul esitatakse esmatähtis teave ligipääsetaval digitaalsel kujul;
- 5) kolmandele isikule pakutava veebilehe ja mobiilirakenduse sisu suhtes, mida ei rahasta ega arenda asjaomane ettevõtja ja mida asjaomane ettevõtja ei saa mõjutada;
- 6) veeliikluse sõitjateveoteenusele, mida osutatakse laeval, mis on ette nähtud kuni 12 reisija vedamiseks; laeval, mille meeskond koosneb kuni kolmest meeskonnaliikmest; mis tahes laeval, kui teenuse vahemaa on ühes suunas väiksem kui 500m; ekskursionide ja lõbureiside (välja arvatud ristlused) ilma mehaanilise jõuallikata laeval (purjelaevad); enne 1965. aastat projekteeritud ajaloolisel algupärasel reisilaeval ja selle üksikkoopial, mis on ehitatud valdavalt algupärastest materjalidest ja mis on ette nähtud kuni 36 reisija vedamiseks.

(6) Käesoleva seaduse nõudeid ei kohaldata mikroettevõtjast teenuseosutaja tegevusele.

(7) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seadust käesolevas seaduses sätestatud erisustega.

(8) Käesoleva seaduse kohaldamisalas oleva toote tootja, tema volitatud esindaja, importija ja levitaja kohustustele, toote vastavushindamisele ja turujärelevalvele ning vastutusele kohaldatakse toote nõuetele vastavuse seadust käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

§ 3. Terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) *e-kaubanduse teenus* on vahemaa tagant osutatav teenus, mida osutatakse veebilehtede ja mobiilseadmetel põhinevate teenuste kaudu elektroonilisel teel tarbija isiklikul taotlusel eesmärgiga sõlmida tarbijaleping;
- 2) *elektrooniline pilet* on mis tahes süsteem, mille puhul ühe- või mitmekordse sõidupileti, sõiduabonemendi või sõidukrediidi vormis reisimise õigus on salvestatud elektrooniliselt füüsilisele transpordikaardile või muule seadmele, mitte ei ole trükitud paberile;
- 3) *elektroonilise piletimüügi teenus* on mis tahes süsteem, mille puhul sõitja ostab pileti muu hulgas veebipõhiselt, kasutades interaktiivse andmetöötlusvõimsusega seadet, ning see tarnitakse ostjale elektrooniliselt nii, et seda saab trükkida paberile või kuvada sõidu ajal, kasutades interaktiivse andmetöötlusvõimsusega mobiilside seadet;

- 4) *e-luger* on eriotstarbeline seade, sealhulgas nii riist- kui tarkvara, mida kasutatakse raamatu elektroonilisele failile ligipääsu saamiseks, selles navigeerimiseks, selle lugemiseks ja kasutamiseks;
- 5) *e-raamat* on raamatu digitaalse faili edastamise teenus, mis võimaldab ligipääsu raamatu elektroonilisele versioonile, selle navigeerimist, lugemist ja kasutamist;
- 6) *e-raamatu tarkvara* on eriotstarbeline tarkvara, sealhulgas mobiilsideseadmetel põhinev teenus, mida kasutatakse ligipääsuks e-raamatu failidele, nendes navigeerimiseks, nende lugemiseks ja kasutamiseks ning mis ei ole e-lugeri tarkvara;
- 7) *ettevõtja* on tootja, volitatud esindaja, importija, levitaja või teenuseosutaja;
- 8) *interaktiivne andmetöötlusvõimsus* on funktsionaalsus, mis toetab inimese ja seadme suhtlust ning võimaldab töödelda ja edastada andmeid, heli või videot või mis tahes kombinatsiooni nendest;
- 9) *iseteenindusterminal* on iseteenindust võimaldav elektrooniline seade, mida kasutatakse infopäringute (interaktiivsed teabeekraanid), maksete (makseterminalid), printimise (piletiautomaat) ja pangandus- ja finantsteenuste toodete (sularahaautomaat, makseautomaat, registreerimisautomaat) pakkumiseks, moodustades interaktiivse keskkonna;
- 10) *lennuliikluse sõitjateveeteenus* on äriplaneeritud lennuteenus, mida osutatakse liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast väljumisel, selle läbimisel või sinna saabumisel, hõlmates kolmandas riigis asuvast lennujaamast väljuvaid lendusid liikmesriigi territooriumil asuvasse lennujaama, kui teenust osutab liidu lennuettevõtja;
- 11) *makseterminal* on seade, mille peamine eesmärk on võimaldada kasutada maksete tegemisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artikli 4 punktis 14 määratletud makseinstrumente füüsilises müügikohas, kuid mitte virtuaalses keskkonnas;
- 12) *mikroettevõtja* on ettevõtja, kelle töötajate arv on vähem kui kümme inimest ja kelle aastakäive ega aastane bilansimaht ei ületa 2 miljonit eurot;
- 13) *operatsioonisüsteem* on tarkvara, mis muu hulgas käsitleb välisseadmete riistvara, planeerib ülesandeid ja säilitab andmeid ning on kasutaja jaoks vaikelideseks, kui ükski rakendusliides ei ole kasutusel, hoolimata sellest, kas selline tarkvara on tarbijale kasutamiseks ette nähtud üldotstarbelise arvuti riistvara lahutamatu osa või eraldiseisev tarkvara, mis on mõeldud tarbijale kasutamiseks ette nähtud üldotstarbelise arvuti riistvaral, välja arvatud operatsioonisüsteemi laadija, põhiline sisendi- ja väljundisüsteem või muu püsivara, mis on vajalik algladimisel või operatsioonisüsteemi paigaldamisel;
- 14) *tarbija* on füüsiline isik, kes ostab asjaomase toote või tarbib asjaomast teenust eesmärgil, mis ei ole seotud tema kaubandus-, ettevõtlus-, käsitööstus- ega kutsetegevusega;
- 15) *tarbijale kasutamiseks ette nähtud üldotstarbeline arvuti riistvarasüsteem* on riistvara kombinatsioon, mis moodustab arvuti ja mida iseloomustab mitmeotstarbeline olemus ja võime täita asjakohase tarkvara abil tarbijate poolt kõige sagedamini soovitavaid arvutitoiminguid;
- 16) *tarbija terminaliseade, millel on interaktiivne andmetöötlusvõimsus ja mida kasutatakse ligipääsuks audiovisuaalmeedia teenusele*, on seade, mille peamine eesmärk on anda ligipääs audiovisuaalmeedia teenusele;
- 17) *teenus* on teenus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 376, 27.12.2006, lk 36–68) artikli 4 punkti 1 tähenduses;
- 18) *teenus, millega antakse ligipääs audiovisuaalmeedia teenusele*, on elektroonilise sidevõrgu kaudu edastatav teenus, mida kasutatakse audiovisuaalmeedia teenuse kindlakstegemiseks, valimiseks, selle kohta teabe saamiseks ja vaatamiseks, ning mis tahes seonduvad funktsioonid nagu subtiitrid kurtidele ja vaegkuuljatele, audiokirjeldused, subtiitrite pealelugemine ja viipekeelne tõlge ning elektroonilised saatekavad;

- 19) *teenuseosutaja* on füüsiline või juriidiline isik, kes osutab liidu turul teenust või teeb pakkumisi, et liidus tarbijatele sellist teenust osutada;
- 20) *veeliikluse sõitjateveoteenus* on teenus, mille puhul pardalemineku või pardalt mahatuleku sadam asub liikmesriigi territooriumil, seejuures veeliikluse sõitjateveo teenus ristluslaevaga on hõlmatud üksnes juhul, kui pardalemineku sadam asub liikmesriigi territooriumil.

2. peatükk **Ligipääsetavusnõuded**

§ 4. Ligipääsetavusnõuded tootele ja teenusele

(1) Toode peab selle turule laskmisel ja teenus peab selle osutamisel vastama ligipääsetavusnõuetele, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 5 ja käesoleva seaduse §-s 5 sätestatud erisusi.

(2) Toode peab olema kavandatud ja toodetud viisil, mis tagab puudega inimsetele toote maksimaalse kasutatavuse. See nõue kehtib ka käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 1, 7, 8 ja 9 nimetatud toodete pakendite ja juhendite suhtes. Kui see on toote olemust arvestades võimalik, lisatakse toote sisse või peale ligipääsetavusnõuetele vastavas vormingus teave toote toimimise ja ligipääsetavuselementide kohta.

(3) Teenuse osutamisel kasutatakse funktsioone, tavasid, põhimõtteid, menetlusi ja teenuse toimimises tehtavaid muudatusi, mis vastavad puudega inimeste vajadustele, tagades neile teenuse maksimaalse kasutatavuse. Teenuse elemendid peavad olema vastavate tugitehnoloogiatega koostalitlusvõimelised. Teenuse üldtingimustes või samaväärses dokumendis esitatakse teenusele kohaldatavate ligipääsetavusnõuete kirjeldus ning teave teenuse kavandamise ja tööpõhimõtete kohta.

(4) Toote ja teenuse täpsemad funktsionaalsed ligipääsetavusnõuded ja nõuded nende kohta antavale teabele kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(5) Käesolevas seaduses sätestatud ligipääsetavusnõudeid kohaldatakse tootele ja teenusele üksnes niivõrd, kui võrd nende järgimine:

- 1) ei eelda toote või teenuse märkimisväärset muutmist selliselt, et selle tagajärjel muutuks täielikult toote või teenuse põhiolemus;
- 2) ei too kaasa ebaproportsionaalset koormust ettevõtjale käesoleva seaduse § 5 tähenduses.

§ 5. Toote või teenuse täielik muutmine ja ettevõtja ebaproportsionaalne koormamine

(1) Kui ettevõtjal on kahtlus, et toote või teenuse vastavusse viimine käesoleva seaduse §-s 4 ja selle alusel kehtestatud ühe või mitme ligipääsetavusnõudega võib endast kujutada toote või teenuse täielikku muutmist või tuua kaasa ebaproportsionaalse koormuse, teeb ettevõtja selle kohta hindamise.

(2) Ettevõtja ebaproportsionaalse koormuse hindamise kriteeriumid ja ligipääsetavusnõuete kohaldamata jätmisest teavitamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(3) Ettevõtja, välja arvatud toodetega tegelev mikroettevõtja, dokumenteerib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hindamise ning säilitab hindamistulemusi viis aastat toote viimasest turul kättesaadavaks tegemisest või teenuse viimasest osutamisest arvates.

(4) Teenuseosutaja, kes tugineb ebaproportsionaalsele koormamisele, peab tegema käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hindamise juhul, kui:

- 1) teenust muudetakse;
- 2) seda taotleb Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet või
- 3) hindamisest on möödunud viis aastat.

(5) Kui ettevõtjat rahastatakse ligipäasetavuse parandamise eesmärgil muudest ressursidest kui ettevõtja omavahendid, ei ole tal õigust tugineda ebaproportsionaalsele koormamisele.

(6) Kui ettevõtja, välja arvatud toodetega tegelev mikroettevõtja, leiab pärast hindamist, et talle ei kohaldu üks või mitu ligipäasetavusnõuet, teavitab ta sellest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit ja esitab viimase taotlusel dokumenteeritud hindamise tulemuse. Toodetega tegelev mikroettevõtja esitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile viimase taotlusel käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hindamise seisukohast olulised asjaolud.

3. peatükk **Ettevõtja kohustused ligipäasetavuse tagamisel**

1. jagu **Tootega tegeleva ettevõtja kohustused**

§ 6. Tootja kohustused

(1) Enne toote turule laskmist koostab tootja toote kohta tehnilise dokumentatsiooni ja teeb või laseb teha toote vastavushindamise, järgides kõiki käesoleva seaduse 4. peatükis sätestatud nõudeid. Kui toode vastab ligipäasetavusnõuetele, koostab tootja Euroopa Liidu vastavusdeklaratsiooni (edaspidi *vastavusdeklaratsioon*) ja kinnitab tootele vastavusmargise.

(2) Tootja säilitab tehnilist dokumentatsiooni ja vastavusdeklaratsiooni viis aastat pärast toote turule laskmist.

(3) Tootja tagab, et tootega kaasas olevad juhised, teave ja märgistus on selged, arusaadavad ja mõistetavad.

(4) Tootja teavitab turule lastud toote ühele või mitmele kohaldatavale ligipäasetavusnõudele mittevastavusest Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit, esitades üksikasjad toote mittevastavuse ja rakendatud parandusmeetmete kohta.

(5) Tootja säilitab andmeid kohaldatavatele ligipäasetavusnõuetele mittevastavate turule lastud toodete ja nende seotud kaebuste kohta.

§ 7. Volitatud esindaja ülesanne

Käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud kohustusi võib täita tootja nimel ja vastutusel tootja poolt selleks volitatud esindaja. Volitatud esindaja hoiab käesoleva seaduse §-des 13 ja 14 nimetatud tehnilist dokumentatsiooni ja vastavusdeklaratsiooni Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti jaoks kättesaadavana viis aastat pärast toote turule laskmist.

§ 8. Importija kohustused

(1) Importija tagab, et vastavusdeklaratsiooni koopia ja tehniline dokumentatsioon on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile käesoleva seaduse § 6 lõikes 2 sätestatud aja jooksul kättesaadav.

(2) Importijale kohaldatakse käesoleva seaduse § 6 lõigetes 3–5 sätestatud nõudeid.

§ 9. Levitaja kohustused

(1) Levitaja teavitab turule lastud toote kohaldatavale ligipääsetavusnõudele mittevastavusest tootjat, importijat ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit.

(2) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti teavitamisel esitab levitaja üksikasjad toote mittevastavuse ja rakendatud parandusmeetmete kohta.

§ 10. Toodetega tegelevate ettevõtjate kindlakstegemine

Käesoleva seaduse §-des 6–9 nimetatud ettevõtja teavitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit viimase nõudmisel kõigist ettevõtjatest, keda ta on tootega varustanud või kes on teda tootega varustanud viie aasta jooksul alates sellest, kui talle toodet tarniti, ja viie aasta jooksul alates sellest, kui ta toodet tarnis.

2. jagu

Teenusega seotud ettevõtja kohustused

§ 11. Teenuseosutaja kohustused

(1) Teenuseosutaja tagab teenuse vastavuse kohaldatavatele ligipääsetavusnõuetele.

(2) Teenuseosutaja koostab teenuse kohaldatavatele ligipääsetavusnõuetele vastavust selgitava teabe, mille teeb kirjalikult ja suuliselt ligipääsetavas vormis avalikult kättesaadavaks. Teenuseosutaja säilitab teavet kogu teenuse osutamise aja jooksul.

(3) Teenuseosutaja võtab asjakohaselt arvesse muutusi teenuse osutamise tingimustes, kohaldatavates ligipääsetavusnõuetes ja harmoneeritud standardites või tehnilistes spetsifikatsioonides, millest lähtuvalt määratakse kindlaks teenuse vastavus ligipääsetavusnõuetele.

(4) Kui osutatav teenus ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõudele, kohustub teenuseosutaja:

1) rakendama teenuse ligipääsetavusnõuetega vastavusse viimiseks asjakohaseid parandusmeetmeid;

2) teavitama mittevastavusest viivitamata järelevalveasutust, esitades üksikasjad mittevastavuse ja vastavusse viimiseks rakendatavate parandusmeetmete kohta.

(5) Teenuseosutaja teeb Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga viimase nõudmisel igakülgset koostööd teenuse ligipääsetavusnõuetega vastavusse viimiseks parandusmeetmete rakendamisel.

4. peatükk

Vastavushindamine ja vastavuseeldus

§ 12. Toote vastavushindamine

(1) Toote ligipäasetavusnõuetele vastavust tõendatakse toote turule laskmisel käesoleva seaduse §-des 13 ja 14 sätestatud nõuete täitmisega (vastavushindamine).

(2) Tootja rakendab vajalikke meetmeid, et tootmisprotsess ja selle kontroll tagaks toote vastavuse käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud tehnilisele dokumentatsioonile ning kohaldatavatele ligipäasetavusnõuetele.

§ 13. Toote tehniline dokumentatsioon

(1) Tootja koostab tehnilise dokumentatsiooni viisil, mis võimaldab hinnata toote vastavust kohaldatavatele ligipäasetavusnõuetele ning mis käsitleb hindamiseks vajalikul määral toote konstruktsiooni, valmistamist ja kasutamist.

(2) Kui tootja tugineb toote täielikule muutmisele või ettevõtja ebaproportsionaalsele koormamisele, peab tehniline dokumentatsioon võimaldama tõendada, et üks või mitu kohaldatavat ligipäasetavusnõuet põhjustaksid toote täielikku muutmist või ebaproportsionaalsed koormust.

(3) Tehniline dokumentatsioon sisaldab asjakohases ulatuses vähemalt järgmist:

1) toote üldkirjeldus;

2) Euroopa Liidu Teatajas avaldatud täielikult või osaliselt kohaldatud harmoneeritud standardite ja asjakohaste tehniliste spetsifikatsioonide loetelu või kohaldatavate ligipäasetavusnõuete järgimiseks kasutatud lahenduste kirjeldus;

3) viited osaliselt kohaldatud harmoneeritud standardite või tehniliste spetsifikatsioonide nende osade kohta, mida on kohaldatud.

§ 14. Toote vastavusdeklaratsioon ja vastavusmärgis

(1) Tootja koostab tootemudeli kohta kirjaliku vastavusdeklaratsiooni, millega kinnitab, et tootele kohaldatavad ligipäasetavusnõuded on täidetud. Vastavusdeklaratsioonis määratakse kindlaks selle toote mudel, mille kohta see koostati.

(2) Vastavusdeklaratsiooni koostamisel tuleb järgida Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ (ELT L 218, 13.08.2008, lk 82–128) III lisas sätestatud näidise ülesehitust. Vastavusdeklaratsiooni ajakohastatakse pidevalt.

(3) Kui tootjale ei kohaldu üks või mitu ligipäasetavusnõuet toote täieliku muutmise või ettevõtja ebaproportsionaalse koormamise tõttu, peab vastavusdeklaratsioonis olema märgitud, millise ligipäasetavusnõude suhtes on kõnealust erandit kohaldatud.

(4) Vastavusmärgis kinnitatakse igale ligipäasetavusnõuetele vastavale tootele või selle andmeplaadile nähtaval, loetaval ja kustutamatul viisil. Kui toote laadist tingituna ei ole võimalik või otstarbekas märgist tootele kinnitada, kinnitatakse see pakendile ja lisatakse tootega kaasas olevatele dokumentidele.

§ 15. Toote ja teenuse vastavuseeldus

(1) Kui toote või teenuse vastavuse hindamisel on järgitud ligipäasetavusnõudeid hõlmavat harmoneeritud standardit või selle osa, eeldatakse, et sellisele standardile või selle osale vastav toode või teenus vastab standardi või selle osaga kaetud nõuete puhul ligipäasetavusnõuetele.

(2) Kui toote või teenuse vastavuse hindamisel on järgitud ligipäasetavusnõudeid hõlmavat tehnilist spetsifikatsiooni või selle osa, eeldatakse, et sellisele tehnilisele spetsifikatsioonile või selle osale vastav toode või teenus vastab tehnilise spetsifikatsiooni või selle osaga kaetud nõuete puhul ligipäasetavusnõuetele.

5. peatükk **Riiklik järelevalve**

§ 16. Järelevalveasutus

Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle teeb järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

§ 17. Järelevalve erimeetmed

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve tegemiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 31, 32, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 18. Järelevalve erisused

(1) Kui ettevõtja tugineb toote täielikule muutmisele või ettevõtja ebaproportsionaalsele koormamisele, on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil õigus:

- 1) kontrollida, kas ettevõtja on teinud käesoleva seaduse §-s 5 nimetatud hindamise;
- 2) vaadata läbi käesoleva seaduse §-s 5 nimetatud hindamise tulemused ja hindamise kriteeriumide nõuetekohane kasutamine;
- 3) kontrollida vastavust kohaldatavatele ligipäasetavusnõuetele.

(2) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil on õigus:

- 1) nõuda ettevõtjalt asjakohaste meetmete viivitamatut rakendamist toote või teenuse kõigi kohaldatavate ligipäasetavusnõuetega vastavusse viimiseks;
- 2) juhul kui ettevõtja ei ole käesoleva lõike punktis 1 nimetatud asjakohaseid meetmeid rakendanud, keelata või piirata toote või teenuse kättesaadavaks tegemist riigisisel turul või nõuda toote või teenuse viivitamatut turult kõrvaldamist või toode turult kõrvaldada.

§ 19. Sunniraha määr

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 10 000 eurot.

6. peatükk **Vastutus**

§ 20. Ligipäasetavusnõuetele mittevastava teenuse osutamine

(1) Ligipäasetavusnõuetele mittevastava teenuse osutamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.

§ 21. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

7. peatükk Rakendussätted

§ 22. Ligipääsetavusnõuete kohaldamise erisused

(1) Käesoleva seaduse nõudeid kohaldatakse alates 2025. aasta 28. juunist turule lastava toote ja osutatava teenuse suhtes.

(2) Enne 2025. aasta 28. juunit sõlmitud teenuseleping kehtib edasi muutmata kujul kuni selle kehtivusaja lõpuni, kuid kõige kauem 2030. aasta 28. juunini.

(3) Käesoleva seaduse § 2 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud iseteenindusterminali, mida teenuseosutaja kasutab teenuse osutamiseks enne 2025. aasta 28. juunit, võib jätkuvalt kasutada sarnase teenuse osutamiseks kuni selle majanduslikult kasuliku tööea lõpuni, kuid kõige kauem 20 aastat pärast selle kasutuselevõttu.

(4) Teenuseosutaja võib jätkata teenuse osutamist kuni 2030. aasta 28. juunini, kasutades toodet, mida ta kasutas sarnase teenuse osutamiseks ka enne 2025. aasta 28. juunit.

(5) Teenuse ligipääsetavusnõudeid ei kohaldata veebilehe ja mobiilirakenduse järgmise sisu suhtes:

- 1) eelsalvestatud ajas muutuv meedium, mis on avaldatud enne 2025. aasta 28. juunit;
- 2) kontoritarkvara failiformaat, mis on avaldatud enne 2025. aasta 28. juunit;
- 3) veebilehe ja mobiilirakenduse sisu, mida pärast 2025. aasta 28. juunit ei ajakohastata ega muudeta.

§ 23. Toote nõuetele vastavuse seaduse muutmine

Toote nõuetele vastavuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 50 lõiget 5 täiendatakse punktiga 12³ järgmises sõnastuses:

„12³) tooted, millele kehtestatud ligipääsetavusnõuete täitmise üle järelevalve tegemine on tema pädevusse antud seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktiga;“;

2) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse järgmise tekstiosaga:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 07.06.2019, lk 70–115).“.

§ 24. Riigihangete seaduse muutmine

Riigihangete seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 88 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Kui hankelepingu eseme kasutajateks on füüsilised isikud, tuleb tehnilise kirjelduse koostamisel võtta arvesse puuetega inimeste võimalikke kasutusvajadusi seoses hankelepingu esemega või koostada tehniline kirjeldus nii, et kõigil oleks võimalik hankelepingu eset kasutada, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Kui kohustuslikud ligipääsetavusnõuded on sätestatud Euroopa Liidu õigusaktis, lisab hankija tehnilisele kirjeldusele viite vastavale õigusaktile.“;

2) seaduse normitehnilist märkust täiendatakse järgmise tekstiosaga:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 07.06.2019, lk 70–115).“.

§ 25. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2022. aasta 28. juunil.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 07.06.2019, lk 70–115).

Jüri Ratas
Riigikogu esimees

Tallinn „.....“.....2021. a

Algatanud Vabariigi Valitsus
„.....“.....2021. a

(allkirjastatud digitaalselt)